

Akutmatrisen

Ett stödmaterial vid förskolans framtagande av handlingsplan för beredskap vid händelse av misstanke om brott mot barn av medarbetare i förskolan

Stödmaterialen är framtaget av Utbildningsförvaltningen och Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning i samråd med Stadsledningskontoret.

Juni 2022

Innehåll

Inledning	3
Framtagande av handlingsplaner	4
Lagrum	4
Vid en akut situation	5
Vid pågående brott	5
Vid kännedom om misstanke om brott mot barn av medarbetare i verksamhet.....	5
Länksamling	7

Inledning

Det här materialet är tänkt att vara till stöd för stadsdelsförvaltningens framtagande av handlingsplan för beredskap vid händelse av misstanke om brott mot barn av medarbetare i förskolan.

Vid misstanke om att ett barn utsatts för brott i verksamheten sätts flera parallella processer i gång. Det är viktigt att hålla ordning på vad som är förskolans ansvar och vad andra funktioner och myndigheter hanterar.

Varje stadsdelsförvaltning behöver utifrån sin inre organisation ha en beredskap och rutiner för samverkan mellan förskola och andra funktioner och myndigheter.

Förskolans agerande påverkas av bestämmelser utifrån olika lagrum, exempelvis skollagen, offentlighets- och sekretesslagen, socialtjänstlagen arbetsrättsliga lagar och kollektivavtal. Det är därför viktigt att ha beredskap och upparbetade rutiner för att i ett tidigt skede ge rätt stöd till förskolan.

I en komplex situation med en potentiell bred målgrupp, både intern och extern, är samordning av kommunikationsinsatser och kommunikationskanaler viktigt.

Sveriges Kommuner och Regioner har ett stödmaterial som med fördel kan användas för ökad kunskap i de olika processerna.

[Handlingsberedskap vid misstanke om brott mot barn i förskolan | SKR.](#)

Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp.

Barnkonventionen artikel 19

Framtagande av handlingsplaner

för beredskap vid händelse av misstänkt brott mot barn av medarbetare i verksamhet

Rektor ansvarar för att förskolans samtliga medarbetare har tillräcklig kännedom om och förståelse för att på bästa sätt agera vid händelse av misstanke om brott mot barn.

Alla som arbetar i förskolan bör ha kunskap om hur vuxna ska bemöta barn som berättar eller signalerar om något som föranleder oro för eller misstanke om brott mot barnet.

Vad som föranleder misstanke om brott mot barn av medarbetare i verksamhet kan komma förskolan till tillkännedom på olika sätt. I förskolans handlingsplan bör det därför framgå tydligt hur medarbetare och ledningsfunktioner förväntas agera. Det kan också vara bra att ha en gemensamt beslutad metod och struktur för dokumentation och kommunikation.

Brottsoffermyndigheten har tagit fram ett metodstöd som riktar sig till personal i förskola som rektor kan använda.

<https://www.jagvillveta.se/forskola>

Lagrum

Socialtjänstlagen

Anställda medarbetare i förskola är skyldiga enligt lag att genast anmäla till socialtjänsten om de i sitt arbete får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa i enlighet med bestämmelserna i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Skollagen

Förskolans huvudman är skyldig att utreda kränkande behandling i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. skollagen. Rektor kan ta kontakt med juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret för vidare stöd i agerande och ansvar utifrån skollag och socialtjänstlag.

Lagar inom arbetsrätten

Arbetsgivaren behöver göra en egen utredning för att kunna bedöma vilken eventuell arbetsrättslig åtgärd som kan vara aktuell. Det är viktigt utifrån arbetsrätten att hålla de tidsfrister som är reglerade i lagar, avtal och praxis. Rektor bör därför skyndsamt ta kontakt med stadsdelsförvaltningens HR-funktion för rådgivning och stöd i hantering utifrån ett arbetsrättsligt perspektiv.

Vid en akut situation

Nedan följer förslag att beakta vid framtagande av förskolans handlingsplan. Punkterna är inte uppställda i en prioriterad ordning. En enskild händelse behöver hanteras utifrån rådande situation och förskolans handlingsplan.

Vid pågående brott

- Förhindra/avstyr om möjligt den akuta situationen (nödvarn).
- Påkalla hjälp.
- Sätt barn och personal i säkerhet.
- Ring 112.
- Kontakta och informera rektor, eller närmast tillgänglig chef, omedelbart.

Vid kännedom om misstanke om brott mot barn av medarbetare i verksamhet

Rektor

- Omedelbart informera om händelsen till stadsdelsförvaltningens avdelningschef.
- Upprätta och säkerställa kontakt med vårdnadshavare till det misstänkt utsatta barnet.
- Kontakta socialtjänsten och gör en orosanmälan i enlighet med bestämmelserna i [14 kap. 1 § socialtjänstlagen](#).
- Kontakta HR för stöd och rådgivning kring arbetsmiljöansvaret, exempelvis behov av insatser från företagshälsovården samt för stöd vid bedömning och hantering av eventuella arbetsrättsliga åtgärder. Kom ihåg att chefens arbetsmiljöansvar gäller för samtliga medarbetare.
- Kontakta stadsdelsförvaltningens kommunikatör för stöd i strategi för interna och externa kommunikationsinsatser och kommunikationskanaler.
- Kontakta den juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret för vidare stöd och rådgivning i agerande och ansvar utifrån skollagen och socialtjänstlagen.
- Dokumentera händelseförloppet och de åtgärder som vidtas (datum/tid).
- Påbörja huvudmannens utredning i enlighet med bestämmelserna i [6 kap. 10 § skollagen](#).
- Säkerställa att verksamheten organiserar sig på lämpligt vis för att vara tillgänglig och ge stöd utifrån barnets/barnens behov.

- Vara tillgänglig och erbjuda stöd till förskolans medarbetare efter deras behov.
- Vid behov aktivera enhetens krisledning.

Polisanmälan

I första hand är det vårdnadshavare till det barn som misstänks ha blivit utsatt för brott i verksamhet av medarbetare som polisanmäler.

Om vårdnadshavaren väljer att inte polisanmäla och inkomna uppgifter till förskolan innebär misstanke om allvarligt brott kan förskolan anmäla till polisen. I en sådan situation ska alltid rektor eller avdelningschef ta kontakt med HR på aktuell stadsdelsförvaltning och skoljuridiska avdelningen för rådgivning i varje enskilt fall.

Avdelningschef/skolchef

Avdelningschefen ska verka som stöd till rektor.

- Säkerställa att en eventuellt akut händelse är avvärdad.
- Inhämta information: vad, var, när, vem, hur har händelsen hanterats fram tills nu?
- Dokumentera/logga händelseförloppet, beslut och åtgärder skriftligt (datum/tid).
- Säkerställ att rektor har:
  - Organiserat verksamheten utifrån barnets/barnens behov.
  - Upprättat kontakt med HR för stöd och rådgivning kring arbetsmiljöansvaret (företagshälsovården samt för stöd vid bedömning och hantering av eventuella arbetsrättsliga åtgärder).
  - Kontaktat socialtjänsten om misstanke att ett barn farit illa (14 kap. 1 § socialtjänstlagen).
  - Påbörjat utredning om kränkande behandling (6 kap. skollagen).
- Efterfråga och rådgöra med rektor om behov av stöd från juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret.
- Efterfråga och rådgöra med rektor om behov av kommunikationsstöd.
- Informera stadsdelsdirektören om ärendet.
- Vid behov aktivera avdelningens krisledning.

Länksamling

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)	Handlingsberedskap vid misstanke om brott mot barn i förskolan	
Socialstyrelsen	Anmälan till socialnämnden vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa	Till dig som är skyldig att anmäla oro för barn
Skolverket	Kränkande behandling, mobbning och diskriminering	Åtgärder mot kränkande behandling
Brottsoffermyndigheten	Liten och trygg - en handledning för förskolan	
Polisen	Brott mot barn och unga	Barnahus för barn utsatta för våld och övergrepp